

Transaksiyonel Uzaklık Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Transaksiyonel Uzaklık Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31753>

Özet

Transaksiyonel Uzaklık Algısı Ölçeği, Mehmet Barış Horzum tarafından 2011 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle karma öğrenme ortamlarında yer alan öğrencilerin, öğrenme süreçleri içerisindeki algılanan psikolojik ve iletişimsel mesafeyi (transaksiyonel uzaklık) belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, 5 alt boyut ve toplam 38 maddeden oluşmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek düzeyde geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Transaksiyonel Uzaklık, Karma Öğrenme, Uzaktan Eğitim, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Güvenirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Mehmet Barış Horzum

Amaç

Ölçeğin temel amacı, uzaktan eğitim ve karma öğrenme modellerini kullanan öğrencilerin, öğrenme ortamında hissettikleri algılanan transaksiyonel uzaklık düzeylerini tespit etmektir. Bu uzaklık algısının; diyalog, yapı, içerik organizasyonu ve özerklik gibi temel bileşenler açısından nasıl şekillendiğini belirlemek hedeflenmiştir.

Ayrıca, ölçek, transaksiyonel uzaklık algılarının cinsiyet, yaş, öğrenim durumu veya kullanılan eğitim teknolojileri gibi çeşitli demografik ve kişisel değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini incelemek için uygun bir araç sağlamaktadır.

Yapı

Transaksiyonel Uzaklık Algısı Ölçeği, Moore'un Uzaktan Eğitim Teorisi'nden türetilen Transaksiyonel Uzaklık kavramını ölçmektedir. Bu yapı, öğrenci ile öğretim materyalleri veya öğretici arasındaki etkileşim eksikliğinden kaynaklanan potansiyel yanlış anlaşılma ve psikolojik mesafeyi ifade eder. Ölçek, bu karma yapıyı beş ayrı alt boyutta ele almaktadır:

Özerklik: Öğrencinin kendi öğrenme sürecini yönetme ve kişisel çalışma planlarını takip etme yeteneği.

Diyalog: Öğrenci ile öğretici veya diğer öğrenciler arasındaki kişilerarası etkileşimlerin niteliği ve sıklığı.

İçerik Organizasyonu: Ders içeriğinin sunumunun ve yapısının öğrenme yollarına uygunluğu.

Yapı Esnekliği: Öğrenme programlarının ve derslerinin esnek, uyarlanabilir yollar sunma derecesi.

Öğretici Kontrolü: Öğrencinin ihtiyaç duyduğu çalma becerilerine sahip olma ve öğrenme sürecini kontrol etme algısı.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla yapılan çalmalar, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri **.89** olarak bulunmuştur, bu da örneklem büyüklüğünün ve madde korelasyonlarının faktör analizi için yeterli düzeyde olduğunu işaret etmektedir.

Bartlett'in Küresellik Testi'ne (Bartlett's Sphericity Test) bakılarak ($\chi^2=4420,640$, $p=.000$) elde edilen verilerin faktör analizi yapmaya uygun olduğu kesin olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin teorik yapıyı temsil etme kapasitesini desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Tüm ölçek için hesaplanan iç tutarlık katsayısı (Cronbach's Alpha) **.92** olarak belirlenmiştir, bu değer mükemmel bir güvenirlik düzeyini ifade etmektedir.

Alt boyutlara ilişkin iç tutarlık kat sayıları da oldukça yüksektir ve kabul edilebilir sınırlar içerisinde:

Diyalog alt faktörü için **.91**

Yapı Esnekliği alt faktörü için **.91**

Çerik Organizasyonu alt faktörü için **.91**

Kontrol alt faktörü için **.87**

Özerklik alt faktörü için **.82**

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme sürecinde Faktör Analizi kullanılmış ve bu analiz, ölçeğin 5 alt boyuttan oluştuğunu doğrulamıştır. Faktör yapısı, ölçeğin teorik temeli olan Transaksiyonel Uzaklık kavramının bileşenlerini (Özerklik, Diyalog, Yapı Esnekliği, Çerik Organizasyonu ve Öğretici Kontrolü) başarıyla bir şekilde ayırmıştır. KMO değeri **.89** ve anlamlı Bartlett testi sonucu, güçlü bir faktör yapısının varlığını desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (1= hiç katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Karma Öğrenme (Blended Learning) Öğrencileri

Yaş Grubu: Üniversite Düzeyi (Yetişkin Öğrenciler)

Popülasyon Detayları: Çalışma, karma öğrenme ortamlarında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Eğitim Teknolojileri, Uzaktan Öğrenme, Diyalog, Özerklik, Yapısal Esneklik, Çok Tutarlılık, KMO.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Mevcut Değil

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: horzum@gmail.com

Yazın Adresi: Mehmet Barış Horzum (İlgili Kurum Bilgisi Mevcut Değil)

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı: 2011

Şinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı ve izin şartları için sorumlu yazar Mehmet Barış Horzum ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesine ait bağlantı adresi: kuyeb.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: transaksiyonel-uzaklik-algisi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Horzum, M. B. (2011). Transaksiyonel uzaklık algısı ölçeğinin geliştirilmesi ve karma öğrenme öğrencilerinin transaksiyonel uzaklık algıları için çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.

Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri, 11(3), 1571-1587.

Transaksiyonel Uzaki?k Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek 5 alt boyut ve 38 maddeden olu?maktadır:

Özerklik (9 madde): Ki?isel çal??ma plan? olu?turarak takip edebildim.

Diyalog (8 madde): Ki?ileraras? diyaloglar ö?renmeme katkı sa?lad?.

?çerik Organizasyonu (8 madde): Ders içeri?inin sunumu, ö?renirken izledi?im yollara uygundu.

Yap? Esnekli?i (7 madde): Kay?tl? oldu?um programdaki dersler esnek ve uyarlanabilir ö?renme yollar? içeriyordu.

Ö?retici Kontrolü (6 madde): ?htiyaç duydu?um çal??ma becerilerine sahibim.